

ՕՐԱԳԻՐ ՏԱՍՆՈՐԵԱՅ

Կը հրատարակուի Ամսոյն 10ին 20ին եւ վերջին:
Տարեկան գինն է 100 դանեկան ԿԱՆԻՒԿ:
Վեցամսեայ „ 60 „
Ուզողը կրնայ ստորագրուիլ, Յօլիս Զեմեհրի խանը վերի
յարկը Թ. 4-5 Խաբաթի սենեակը:
Ստորագրութիւնները ամեն ամսու 1կն կսկսուի:

Երկրորդ լրգանին ամբողջ 18 րիւն ուզողը 50 դանեկան
պիտի վնարէ:
Անհաւան լահու մը համար ըլլալու ծանուցմանց հա-
մեմատաւար սակարկութիւն կըլլայ:
Ո եւ եթէ նամակ եւ գրութիւնը Խաբաթին պիտի ուղ-
ղուի:

10. ՅՈՒՆԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ 1861

ԹԻՒ 31

Ե.Ր.Կ.ԵՐԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ե՛հաւաստիք Երեւեան Դարը այս երկրորդ
վեցամսեայ շրջանն ալ լրացուցած՝ իւր սկզբնա-
ւորութեան Երկրորդ տարւոյն գլխէն սկսեալ
տարեկան շրջան մը ձեռք կ'առնուի*, և առանց
մասնաւոր պայմանաւած մը որոշելու (որ էր
առաջ)՝ այսուհետէ անընդհատ պիտի շարու-
նակէ իւր տասնորեայ հրատարակութիւնը սա-
հեաւեալ պայմաններով. (որ ինչպէս իւր նա-
խընթաց շրջանին 29րդ թուոյն մէջն ալ վերի
վերոյ յիշուած էր), այսինքն՝ նախ գինը ընդու-
նելու հաճութիւն ցըցունող Յարգի անձինք
ստորագրուած օրերէն պիտի պարտաւորին
տարեկան ընդունողն 100 կամ վեցամսեայ ըն-
դունողն 60 դահեկան ԿԱՆԻՒԿ վճարման
յանձնառու ըլլալու, որպէս զի այս կողմանէ
քաշուած նեղութիւններն անհետանան: Եր-
դարեւ կարելի է ասով Երեւեանը բաւականէն
աւելի բաժանորդ պիտի կորսնցունէ, և կամ
նորէն քիչ ստորագրուողներ պիտի գտնէ, ան-
կեղծ խօսելով՝ ատոր Երեւեանը չափազանց
գոհունակութիւններ կը ցըցունէ, ըստ որում
նախընթաց երկու շրջաններու մէջ այս մասին
կրած անտանելի տառապանքներն չի կրնար աչ-
քին առջևէն հեռացընել, և ի վերջոյ առա-
ջին շրջանէն 35 և երկրորդէն 40 էն աւելի լա-

ւանալու է իրենց յաջորդ բաժանորդաց՝ առանց
իւրեանց պարտքը հատուցանելու. զինքը թո-
ղելին, և ասով իւր անմեղ գլխուն 4—5 հա-
զար դահեկան մնասու հարուած մը տալերնին
երբէք չի կրնար մոռանալ. Ուստի Երեւեանը
երկու անգամ փորձառութեամբ աղէկէն աղէկ
համոզուեցաւ ըստ առածին թէ՝ «բազում լաւ
է տալն քան զինդրելն», այսինքն աւելի զիւ-
րին պիտի ըլլայ իր խմբագրին անձնական ար-
գիւնքներով մատակարարուիլ՝ որքան որ կրը-
նայ ըլլալ քան իրեն բաւական ծանր ծախքին
օգտելու նպատակաւ անանկները բաժանորդ ըն-
դունած՝ տարին 365 օրուան մէջ 730 անգամ
ոտուրնին մոտէ կրկնելով անոնցմէ ստակ պա-
հանջելն: (Արջնապէս չառնելն):

Եյո Երեւեանը քանի որ ուրիշներու պէս
այս ծառայութիւնէն շահ մը չի սպասեր, ան-
շուշտ այնպիսիներէն դալիք օգուտը միայն Աս-
տուծմէ կը յուսայ:

Երկրորդ՝ (թէ այժմ և թէ ապագային)
կրնայ ըլլալ որ ոմանք առաջին անգամ գինը սի-
րով ընդունելով՝ նոյն հետայն չեն կրնար կան-
խիկ վճարումը կատարել, ատ յօժար կամօք
կ'ընդունի Երեւեանը, միայն սա պայմանաւ
թէ՝ այնպիսիները նոր շրջանին առջին թերթը
ընդունած ժամանակին՝ մինչև տարի մը կամ
վեց ամիս շարունակաբար ընդունելու յօժարու-
թիւն ցըցուցած, նոյն շրջանին երկրորդ կամ
երրորդ թերթին իրենց պարտքը անպատճառ և
առանց զանցառութեան սիրով հատուցանեն.
որով այս կողմէն եղած մնասուն ալ առաջքը
առնուելով՝ այն ոմանց Երեւեանի 8—10 թի-
ւը ընդունելէն, և մինչև անգամ շրջանը լրա-
նալուն մէկ քանի թիւ մնացած ցրուիլին «քե-
զի ո՞վ ըսու օրագիր բեր, առ ետ տար սրկե-

*Երեւեանը այս շրջանին սկիզբէն նպատակ մը
առնէր, այսինքն իւր էջերուն մէջ ֆաղաքական լու-
բեր ալ պարունակել. բայց ժամանակիս նիւթական
դժբեղակ նեղութիւնները այս բանը այժմիկ կարծ
առնելի մը համար արգիլեցին: Կը յուսացուի որ ջա-
նասէր Երեւեանը (եթէ սուտ բարեկամներու հա-
րածանքէն ազատի) մօտ օրերս ասոր ալ կը յաղթէ:

կայ», — էյ եկածին ստակը տուր —, « ես երկու երեք ամիս (կարելի է տարի) առաջ ի մաց տուեր էի չընդունեալ » — որո՞ւ, կամ որի՞ն հետ —, « ատիկայ չիտեմ, ալ չեմ ուզեր ան գիտեմ » ի խօսքերը խաբար խաբանին, որոնք ևս առաւել իւր խմբադրին անձնական պատիւը կը փնտսեն :

Եհա ասոնք են Երեւելանին այս անգամ իւր Մեծարդոյ բաժանորդացը հետ ունեցած հաստատ և գլխաւոր պայմանները, և աներկ բայ կը յուսացուի թէ իրենց ալ սիրով ընդունելով՝ այս ներկայ շրջանին գործադրութեանը խիալպէս կը հեռուին, և ասանկով զինք բաղում ներդրութիւններէ ազատելով, անոր (Երեւելանին) ամեն կերպիւ գործնություն առ ի՞նչ մը եղած կ'ըլլան, եթէ որ կ'ուզեն հաստատ դիտաւորութեամբ մը նորին գործնային ու կենդանի մնալը։ Եւ յիշաւ ի Եզգին ներկայ ողբաւի փնտախին նայելով անշուշտ պիտի ուզեն չէ միայն նուազող Երեւելանին, այլ և անոր գաղտնիարակից դրու նուող պատուական լրագիրներուն և օրագիրներուն գործնային ու յառաջանալը, և արդեամբ պիտի ջանան անոնց երկար ժամանակ անխառն կենդանի մնալուն :

Եյս վերջին խօսքերուն վրայ Երեւելանը ըստ բաւականի ընելիք խորհրդածութիւններ ունենալով՝ կատարումը գալ թիւերուն կը թողու :

ՏԵՐ ԳԻՈՐԳ ԵՒԵԳ ԲԵՇԵՆԵՅ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ենցեալ շաբթու օր մը դիպուածով բարեկամներէս մէկին տունը գտնուելովս, բարեբաղդաբար Մայր Եկեղեցւոյ Երեւելանապատիւ Տ. Գեորգ Եւագ Բահանայ Հայրն այ հոն եկաւ, և ուրախ եղայ զինքը տեսնելուս, յուսալով որ Մեծարդին 83 թուոյն մէջ իրեն դեմ եղած նախատանայ ու զբարստութեանց անտարադոյս անձամբ պատասխան մը պատրաստած է, կամ պիտի պատրաստէ։ Բայց ո՞րքան 'ի դերեւելու այս յոյսս, երբ տեսայ թէ նոյն խոհական Բահանայն վեհանախութեան ոգւով մը թեթեւ մէկ ցաւ մը անդամ չի զրոյններ այն դրուածքին վրայ :

Ուստի հոն գտնուող բարեկամաց մէկը դարձաւ ու ըսաւ՝ « Տեր Հայր, մենք ստոյգ գիտեմք որ մինչ ցայժմ Մեծարդի և Մեծարդի

ընկերուն Չեր Հոգեւոր Հայրութեանը վրայ յօք դրուածներն չար կիրքէ մը յառաջ եկած բաներ են, ասոր հետ նաեւ կը վիայեմք որ եթէ կամենա՞ գրով անոնց ամենուն ալ պատասխանը ըստ արժանւոյն կրնաս տալ, և անոնցմով կարող ես երկուքին ալ լեզուները իսպառ պատանձեցընել։ Իսկ արդ ինչո՞ւ չես պատասխաներ, և լուռ կեցեր ես »։ Պատասխանեց ինքաւով մը յիշեալ աղնուախոհ Բահանայն, « ես, ըսաւ, Մեծարդի և Մեծարդի դրուածքներուն երբեք վարկում մը չունիմ, ինչպէս ալ Եզգիս ողջամիտ մասը չունի և յաւիտեան պիտի չունենայ, ասոր պատճառ՝ մէկը Մուստաֆի է, որ է Բեկու և յայտնի է թէ իւր պաշտօնը գէշ աղէկ առնել ծախել, և պօռալ պաշտօնալ է։ չունի այդ մտաւորական կարողութիւնը՝ որ ընտրէ ճշմարիտը սուտէն, բարին չարէն, արդարը մեղաւորէն։ Նոյնպէս միւսը անբան Մեծարդի է, որ իբր Բեկու շինելու ելեր է։ Բայց չունի այն մտաց հանձարը, որ ծաղկաց թիւնաւորն կամ անթոյնը ճանչնայ, և այնպէս պատրաստելու մեղքը համեղ և մարդկանց օգտակար ըլլայ, ոչ թէ անհամ և անօգուտ։

Ուստի ասոնց ոչ գովեստին վրայ ուրախանալու և ոչ նախառնքին համար ցաւելու է, այս պատճառաւ իմ կողմանէ պատասխանելու մը անգամ արժանաւոր չեն։ Ասոնք արբեալ կամ անմիտ մարդոց կը նմանին, որ ձեռքերնին ժանդոտ սուր (կարծեաց աղատութիւն) մըն է ինկեր, յաջ և յահեակ կը շրջացընեն, ոչ Հաւատք և ոչ Օրէնք կը հախն, ոչ Եկեղեցական կը ճանչնան և ոչ աշխարհական, որի որ պատահին անխնայ զարնել կ'աշխատին, բայց բարեբաղդաբար մէկու մըն ալ չեն փնտսեր։ Ասոր համար թող առաջ է որ ժամանակ անցնելով սթափին իրենց բռնած սխալ ընթացքէն, և յայնժամ օգուտ կը քաղեն տրուած պատասխաններէն, կամ Մեծարդի Մեծարդոյ խորհրդաբար բարեկամական խրատներէն։ Եւ այն ատեն ես ալ պիտի յիշեցընեմ իրենց՝ մեծխմաստ թաղէս փիլիսոփային յիշատակաց արժանի խորասուր թէ՛ — Օսմիր դեղ զի՛նչ է իր, զի՛նչ ես, և զի՛նչ լինելոց ես — »։

Եհա ասոնք բան լսելով յիշեալ առաքիւնադարձ Բահանային բերնէն, մեծաւ զարմայեմքով զմայեցայ անոր խոհամտութեանն ու միանգամայն ներողամտութեանը վրայ, որ ան յիշադրութեամբ մը չուզեր զինք յանիրաւի և

առած չէ այս մասին, մանաւանդ թէ Մեծափն շնորհիւր կարծեմք բոլորովն պիտի զանց ընէ այս անձնանուէր աշխատութիւնը: Եհա եւելք և բարեկարգ, և ահա տարիներէ հետեւ Մեծափն ու Մեծափն և հիմայ ալ Մեծափն Աղգին մէջ սերմանաւ որոմներնուն մէկ պտուղը, որ այս տարի Աղգային պարտիզաց մէջ այս կերպ վաճառակար պտուղներ առատացած կ'երևի, դալ տարի չկտմեմ. Ուստի յարգի բարեկամք առ այժմ այսքանէն շատ բան հասկըցէք որոտ յիշեալ պաշտօնեան ու յանկարծ երաւ գնաց:

Են երթալէն զինի ինձ ալ հարկ ըլլալով երթալ, հոն գտնուող միւս բարեկամներէս ներում խնդրելով մեկնեցայ անկէ, և բոլոր այս լաճներս զրի առնելով, ահա այժմ հրատարակեցի.

Եւ արդ ծառայեմ տերութեանդ ով մեծամասն Չեկոյ Մեծափն, ինչ կըսէք այս եկել Արևելեանիս միջոցաւ Տ. Գեորգ. Հօր վրայօք նոր լաճներնուդ. արդեօք ասոնցմով պիտի խօստովանիք թէ գոնէ այս անգամ սխալեր էք, կամ թէ այս մասին առած տեղեկութիւննիդ սխալ է եղեր: Չէ, թէ որ դարձեալ կը պնդէք թէ իրաւ է լաճներնիս, արժան է խօսած ներնիս, այն ատեն ես ալ կը պարտաւորիմ այն Արժանապատիւ Տ. Գեորգ. Հօր վրայօք յառաջ բերած խօսքերնիդ. ձեր վրայ դարձնելով ըսելու թէ՝ «էկեր պու կիւնէ դատար վերտի կինիդ հավատարէր, կ'օտտերտիկնիդ տելիւր պունա եմայ իսէ, վայ օգուլադբարա քի պունա վազրթ եալան եանըլ իշիթմեքտէն պէհալին քիլէնմիշտիր, հայրք օլ վաք դալպէրէ քի, սիլին ֆէնա իպրէթ վէրիճի հալէրինիդտէն շեպա հէսիդ պուլանմըլ որը. իմօի սիլ եալնըդ պու շէրէֆիլ հալէրինիդ իլէ տէլի պինլեր, իլա փէք չօք պինլէր եաշայրն.

Եսնք առ այժմ առաջնապէս այսքան:

Երկրորդաբար իմացանք որ ձեր բարձրատիճան մեծապատուութիւնը մեր Բեգի-Էր-Քան-Քան պատասխան տալը երկուսն չենք եղեր. շատ աղէկ, և աներկբայ գիտցած ըլլաք որ Արևելեանը անձամբ ադ բաներնեդ մեծապէս դո՛հ պիտի ըլլայ, և ես Էր-Քան-Քան-Քանի մէկ Բեգի-Էր-Քան վրայեմ, և դուք ալ մեծանուն Մեծափն Մեծապատիւ Խմբագիրը ամեն կողմանէ հաւասար եղիք որ Արևելեան Դարը առ աղնիլ գիտումներնուդ փոխարէն՝ չափազանց շնորհակալութիւններ կը մատուցանէ: Եւ այս դադա

նիքը յայտնելնեդ ՚ի վեր ուստ ըրած է որ, եւ թէ այդ առաջագրութիւններնուդ վրայ հաստատ կ'ենաք, ձեր բարեխօս բռնած «Երկուսն ով է նէ» անոր առջին հօսանոց մամեր տնկէ, թող այլ և այլ նուիրելու ընծաները. ինչու որ, երբ այդ երկուսն ըսածնիդ ուրիշներու վրայօք ձեռք առած ատեննիդ՝ տեսանք որ (Եստուած հեռու ընէ) բերններնեդ երաճը ախանջնիդ չէ լսեց. էն պղտիկ Բեգի-Քանիդ համբաւաւոր Մեծափն նորահայտ Բեգի-Քաներուն քով համեմատաբար թէթիւ բան մըն էր:

Եսնք որ իրաւցրնէ Աղգին մէջ պատուոյ և մեծարանաց արժանի անձինքներ ըլլալով՝ նուցունց դէմ խօսելու կամ պատասխանելու իբրեւեբ ըրած այն կերպ վարուեցաք նէ, մենք որ Աղգին մէկ յետին անարժան անհատը ըլլալով՝ մինչ ցարդ մեզի դէմ պատասխանելու երկուսն չէիք ըրեր, հասկա որ այժմ երկուսն ընելու ըլլաք նէ, չը գիտեմք թէ ինչ անլսելի բարբառներով պիտի որոտաք մեր անձին դէմ, և որպիսի զենքերով պիտի յարձակիք մեր Բեգի-Քանի վրայ:

Արդ կ'աղաչեմք և կը խնդրեմք իբէն ով Տգմ Երգ Միւնատի, չորայ թէ ձեր այս խօստացեալ շնորհը ՚ի գործ դնելու զանցառութիւն ընէք, այլ նայեցէք որ խոստումներնուդ մէջ յաւեա հաստատուիք ու զօրանաք: Եւ երանի՜ թէ ատ երկուսն թեան շնորհը դեռ ևս Աղգին մէջէն բաղմաց վրայ ՚ի գործ դնելու բարեհաճէիք, որով աւելի պատիւ կ'ստանայիք, և մինչև հիմա անոնց հաճելի Մունեաիկ մը եղած, այժմ որ կարելի է ձեր այդ աշխատութեան հարիւրին մէկ, իսկ այն ատեն 10—20 կը շահէիք.

Եւ յիշուի ձեզի խրատ ըլլալով, այսուհետեւ նայեցէք որ ատ երկուսն թեան խնդիրը ընդհանուր սահմանի մը մէջ դրած, ատանկ չեղած ու անստոյգ բաներու վրայ «Ես» չընէք, միայն ձեր գաղափարը պաշտելու համար հըրապարակաւ չի դուրսուելիք բաները բերաննիդ չառնէք. ընդդէմ օրինի Եկեղեցականաց դատը չի նախատէք: Աղգին պիտանի անհատներուն դէմ չի մարտաւելիք և այն և այլն. որոնցմով Աղգին թէ Հոգեւորապէս և թէ մարմնաւորապէս անգին պատիւը չարաչար չի վնասէք. Բայց չէ՛, մտիկ չէք ընել, և դարձեալ մեր այս յորդորական արդարաբարութիւնն ալ ոտքի տակ առնելով և միայն ձեր խելքին հաւանելով մինչ ցարդ

յանք» :

Բայց այս խօսքին ալ խօսողին ալ ամենա-
ջինջ էն անհիմն լինելն քէ Ազգային ժողովին էն
քէ նոյն լրագրապետներու յայտնի եղած էր:

Կը զարմանամք ուրեմն, քէ լինջպէս կրցած է
Միւնստիյի Պարոն խմբագիրը մեր այս վերջի
խաղաղութեան մեջէն խռովութիւն ու կրօնափո-
խութիւն մը հանել, էն կամ 5—6 ամիս առաջ է-
կած խռովութենէն կրօնափոխութիւն մը հանել:

Կը զարմանամք, բայց չենք կարծեր որ Միւ-
նստիյի Յարգոյ խմբագիրը մեզ պարտաւելաւ դի-
տաւորութեամբ այս անտեղի լուրը տուած ըլլայ,
այլ կը հաստատմք ու կը հաստատեմք որ անզգամի
մը պատրանօք միամտութեամբ իր պատուաւոր
գրիչը մատնած է:

Ուստի կը փութամք էն պարտք կը համարեմք
մեր Ազգայնոցը կողմանէ բողոքել Միւնստիյի Յար-
գոյ Պ. խմբագրին դէմ, էն ուղղել բոլոր իր ըն-
թերցողներուն էն այլոց գաղափարներն այսպիսի
ծանր սխալմունքի մը վրայ: Էն կը խնդրեմք Ձեր
Ամենապատիւ Սրբազնութենէն էն Ազգայնամ ժո-
ղովին՝ որ մեր այս բողոքը Ազգային Մասիս լը-
րագրին միջնորդութեամբ հրատարակել քարտեա-
ծի, էն միանգամայն վերոյիշեալ խմբագրին ինաց
տալ ըստ օրինի: Սպասելով մեր խնդրանացը կա-
տարմանը մնամք միշտ բարեմաղքու ծառայքս

Ն. Ծ. Կարապետ

Իրրանտեան

Աթոռակալ Սուրբ

Նիկողոս Եկեղեցւոյ:

1861 Յունիս 11.

ՅԱմասիա

Ն. Ծ. Մ. Կարապետ

Պատրիկեան աթոռակալ

Սուրբ Աստուածածնայ

Եկեղեցւոյ:

Ն. Ծ. Կարապետ Բէք

տէմիրեան Աթոռակալ

Սուրբ Յակոբ Եկեղեցւոյ:

ՆՈՐԱՏԻՊ ՏԵՏՐԱԿ ՄԸ

Մ. Մ. Այվատեանին Նամակին քննութիւնը

Բրիտանական Եկեղեցւոյ կառավարութեանը վրայ

Հրամանաւ

Տ. Տ. Սարգսի Արքեպիսկոպոսի

Եւ Պատրիարքի Կոստանդնուպօլսոյ

Եւ Կրօնական Ժողովոյն:

Դրեց, Յովհ. Պր. Տ. Կարապետեան Տերոյեանց:

Ինչպէս որ շատոնց ՚ի վեր Եղբին հաւա-
տացեալ և ողջամիտ մասին կողմէն անհամբեր

սրտիւ կ'սպասուէր « Եկեղեցւոյ կառավարու-
թեան Սահմանադրութեան » չըլլալուն օրինաւորապէս
հերքումը: ահաւասիկ վերջապէս այս անգամ
նախկին Արծնական Հարգելի Ժողովոյն հրամա-
նագրովը, և նոյն արդի Ժողովոյն մանրամասնա-
բար քննութեամբն ու Ըստուածաբանութեան
քաջ հմուտութիւն ունեցող Մեծարգոյ Պ. Չա-
մուրճեան պատուելոյն շարադրութեամբը ՚ի
լոյս ընծայուած վերողջեալ ազնիւ Տեղաւոր
ըստ բաւականի իշխալ նորոգանդական սկզբուն-
քէ առաջ եկած գալթակղելի դրութիւնը պարզ
ոճով մը՝ Ըւեռարանական ճշմարտութիւններով,
Ըւաքելլական աւանդութիւններով, Տիեզերա-
կան Ս. Ժողովոց և զանոնք կազմող Ս. Հայ-
րապետաց Հոգեծաւալ վիպութիւններովը կը
մերժէ ու լիովին կը հերքէ: Եւ դարձեալ՝ Նո-
ցունց մի՛ Ըստուած, մի՛ Հաւատք, մի՛
Բրիտոս, մի՛ Ըւեռարան, մի՛ Եկեղեցի, մի՛
Միջոցութիւն, մի՛ Դաւանութիւն, մի՛ ուղղա-
փառութիւն քարոզած լուսաւոր և փրկարար
վարդապետութիւններէ առեալ, ընդհանուր
Եկեղեցւոյ կառավարութիւնը Միապետական
ըլլալուն ճշմարտութիւնը կ'սպացուցանէ ու կը
հաստատէ:

Յիշուի կրնայինք այս ազնիւ գրութեան
վայցօք դեռ ևս ուրիշ օգտակար դիտողութիւն-
ներ ալ ընել, և հարկ իսկ էր, եթէ յանկարծ
անդիէն դիպուածով մը Մասին ու Մեղուն
դէմերնիւ չեւէր: որոնցմէ մէկուն՝ զայն ոչինչ
բանի մը տեւ դրած՝ պող արիւնով մը ըրած
ծանուցումը, որ անարգութեան նշան մըն է. և
միւսին՝ զանի իբրեւ զուարճալիք մը համարած
անոր վրայ ըրած ծաղրաբանութիւնը անդիի ե-
րես զմեզ զարհացուց. և ասոնց այս աննշան ըն-
թացքնին մեր զարմանքը չափազանց զբաւեց:
Եւ ասոր պատճառ աւելի սա է որ, Եղբին
մէջ այս վստ դրութիւնը յառաջ գալէն ՚ի վեր մի-
ակերպ Հայ Ըստուածաբան Եպիսկոպոսնե-
րու ու Արքեպիսկոպոսներու հետ տեսութիւն
ընելով՝ անոնցմէ նաեւ ստուգապէս տեղեկացեր
էինք թէ՛ այս « Եկեղեցւոյ կառավարութիւնն
Սահմանադրութեան » ըստուածը Հերետիկոսական դը-
րութիւն մըն է, և (ըսին) « այս բանը մեր Հա-
յատանեայց Եկեղեցին Վաթուղիկէ ընդհան-
րական Եկեղեցւոյ վիճիւններուն զօրութեամբը
յաւիտեան կը բանադրէ ու կը նոյնէ »:

Ըսոր հետ մեկտեղ իշխալ քաջ Ըստուածա-
բաններուն առաջ քաջարութիւններէ յայտնի

աբանից յատկացեալ է. եւ ուրիշ տեղերէն եկած քանի մը անձինք, թէեւ բանիբուն ըլլան, բայց սուրբ տեղերուն կառավարութեանը մէջ միշտ համբակ պիտի ըլլան, եւ այս բանէն Սուրբ վանքին ամեն կերպ վնասներ եւ անոր նախնի իրաւանց խախտումն պիտի յառաջ գան: Զայս ամենայն աչքովս տեսնելով՝ եւ շատ գործերուն ներկայ գտնելովս, անձամբ անձին կը վկայեմ թէ յիշեալ միաբանից կը վայելէ նոյն վանից կառավարութիւնը եւ ոչ ուրիշ տեղերուն կարգաւորաց մանաւանդ մշակն ալ արժանի է վարձուց իւրոց այն տեղ ուր կրթեալ եւ սնեալ է ու անձնանուէր աշխատութեամբ հոգ կը տանի՝ սուրբ վանուց ամեն կերպ պիտոյիցը վրայ: Ուստի դուրսէն ուրիշ կարգաւոր մը Պատրիարք կացուցանելը՝ շատ անտեղի խորհրդածութիւն մը պիտի սեպուի անոնց, որոնք ակնաւատեա եղած են եւ ներկայ գտնուած են անոնց գործոցը. բողոք մ յառաջ բերել նախնի սուրբ Հարց արգելքը՝ որոնք ընդ բանիւ արարեալ են մտածելով ապագայ վտանգները, որք եղեալ են ժամանակ առ ժամանակ օտար անձանց պաշտպանութեամբը:

Արդ՝ այս անձնանուէր միաբանից փոխանակ քաջալերութիւն տալու՝ այս վերջին ժամանակներս կոստանդնուպօլսոյ ազգային լրագրութիւնը ուսնը սոսկալի գրադարութիւններ եւ սոսկալի բշխմանք կուտակեցին յիշեալ միաբանութեան վրայ, առանց հրապարակաւ յանդիմանուելու. եւ դատաւարութեան ազգային կամ քաղաքական ժողովէն. վասն որոյ իմ կողմանէ խղճմանքի պարտք մը պիտի կատարեմ այսօր դատաւարութեանը հրապարակաւ անոնց գրադարութիւնները, որոնք ոչ միայն նոյն սուրբ վանուց միաբաններուն սիրտը վիրաւորեցին, այլ եւ բոլոր բարեպաշտ Հայոց կրօնական զգացմունքը վշտացուցին: Ուստի թէ կոստանդնուպօլսոյ մէջ եւ թէ ուրիշ գաւառներուն մէջ գրտնուած Հայերը ցաւակից եղան յիշեալ միաբանութեանը՝ այս պարագայիս մէջ:

Այժմ 'ի վկայութիւն ճշմարտութեան հարկ կը համարիմ ծանուցանել ամեն բարեպաշտ ազգայնոց իմոց թէ սուրբ Նրուսադեմի արժանաշարժ միաբանից անձնանուէր ջանքը գովութեան եւ քաջալերութեան արժանի են. վասն զի ճեռքերէն եկածին ջափ կ'աշխատին ժառանգաւորաց օրինաւոր դպրոց մը եւ բարեկարգ հիւանդանոց մը շուտով հաստատելու յիշեալ վանուց մէջ, եւ անոր տպարանը եւս առաւել պայծառացուցանելու հոգ կը

տանին անհոյք լինելով իրենց դէմ եղած անհիմն գրադարութեանց վրայ:

Այս Ազգաօգուտ գործերը յառաջ տանելու համար նոր կարգադրութիւններ եւս սահմանած են մեջերնին, որոնցմով յիշեալ վանքը առ այժմ ըստ արժանաւոր կը կառավարուի. սակայն յայտնի է որ Պատրիարքին ընտրութեան ուշանալը կրնայ շփոթել այս բարեկարգ ընթացքը. վասնորոյ ըստ իմ կարծեաց պետք է որ Ազգը առանց նոր դժուարութիւններ յարուցանելու, փոյր մեծ ունենայ Պատրիարք մը որոշել 'ի մէջ երկից վարդապետաց զորս յիշեալ միաբանութիւնը քուէարկութեամբ ընտրեց անցեալները, եւ անոնց անունները յուղարկեց 'ի կոստանդնուպօլսոյ:

Ապաքեմ կոստանդնուպօլսոյ ազգային ժողովները, որոնք ազգին օգտից վրայ հոգ կը տանին միշտ, եթէ չեն ուզեր ազգին մէջ ծանր խռովութիւն մը յարուցանել այս եղած լնցած քուէարկութեան պատճառաւ, պետք է որ ժամանակ չանցնեն եւ առանց մանրամասն բժախնդրութեանց Պատրիարքը որոշեն, յարգելով վաղեմի ազգային սուրբ կանոնները եւ բարեպաշտ սովորութիւնները, որոնք նուիրական սեպուած են բոլոր Ազգին առջեւ:

Անա, յարգոյ խմբագիր, ազգային այս գործոյն համար իմ ունեցած ներքին համոզումս յայտնեցի, եւ տարակոյս չունիմ թէ այսպիսի ներքին համոզման տէր բարեպաշտ անձինք բազմաթիւ են թէ 'ի կոստանդնուպօլսոյ եւ թէ յայլ գաւառս. որոնք իրաւունք ունին միահաղոյն բողոքելու, եթէ ընդդէմ կամաց լրութեան ազգին գործադրութիւն մը ըլլայ:

Արդ կաղաչեմ, յարգոյ խմբագիր, այս առաջին նամակս մեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ հրատարակել 'ի տեղեկութիւն Հայագի հասարակութեան:

Մնամ միշտ եւայլն:

Դ. Գ. ՏԵՅԻՐՄԵՆՅԱՆ

Մեր 30 թիւ օրագրոյն մէջ հիւանդանոցի վրայ տեղեկութիւն գրելով 'ի լոյս առեալ ըսած էինք որ «Հոգաբարձուները հո՞ր են հո՞ր... մեկը քսան հազարը առնելով կըծիկը դրաւ դէպ 'ի Ռուսաստան եւ այլն»: Այս անձը Շէխեան Արժանաշարժ Դուկաս աղայն ըլլալով, եւ եօթը ամիս հիւանդանոցի հոգաբարձութիւն վարելով նորին պիտոյիցը համար մեծ գումար դրամոց ալ իւր քսակէն փոխ տրված է. եւ այս անգամ իւր հայրենիքը երթալու ստիպուած 'ի հարկէ իւր պակաս մնացած առնելիքը պիտի առնէր. ուստի քսան հազար առնելիքը ամբողջ ընդունէր եւ գացեր է: Անա գործոյն ճշմարիտ պատմութիւնը այսպէս ըլլալով ուրեմն հրապարակաւ յետո կը կողմէր այն մէք գրած, եւ սխալ տեղեկութիւն ըլլալը հաստատելով, նոյն արժանաշարժ Անձին պատիւը եւ շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք:

Խմբագիր-Տնօրէն

Մ. Գ. ՏԵՅԻՐՄԵՆՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ԲԻԻՐԲՅԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅԻՆՃԱՆՃԸՐ